

KONATIVNÍ DIMENZE ENVIRONMENTÁLNÍ GRAMOTNOSTI ŽÁKŮ ÚROVNĚ ISCED 2 NA SLOVENSKU

CONATIVE DIMENSION OF ENVIRONMENTAL LITERACY
OF ISCED 2 PUPILS IN SLOVAKIA

Silvie Svobodová

Klíčová slova: *environmentální gramotnost, konativní dimenze, žáci, ISCED 2, Slovensko*

Keywords: *environmental literacy, conative dimension, pupils, ISCED 2, Slovakia*

Cíle v ČJ

Příspěvek prezentuje dílčí výsledky testování environmentální gramotnosti slovenských žáků úrovně ISCED 2 prostřednictvím kvantitativního dotazníku, resp. zjištění o konativní dimenzi a těsnosti vztahu s konkrétními proměnnými (profilace školy, pohlaví, ročník a volnočasové aktivity).

Teoretická východiska v ČJ

Environmentální gramotnost je založena na principech environmentální výchovy a jako očekávaný výsledek reprezentuje její fundamentální cíl (Hollweg et al., 2011). Vymezení tohoto konstruktů bylo od 60. let 20. století, kdy byl pojem poprvé představen širší veřejnosti (McBride et al., 2013), několikrát modifikováno. V současnosti se mnozí odborníci přiklánějí k pojetí, které vychází z dokumentů North American Association for Environmental Education (NAAEE, 2019) a představuje ji jako koncept sestávající v podstatě ze tří dimenzí (kognitivní, afektivní a konativní). Konativní dimenze je zastoupena environmentálně odpovědným jednáním.

Aplikovaný výzkumný nástroj (Svobodová & Chvál, 2019) vychází z 2 standardizovaných zahraničních nástrojů Middle School Environmental Literacy Survey (MSELS) (McBeth et al., 2008) a 2 Major Environmental Values (2-MEV) (Johnson & Manoli, 2008). Testování konativní dimenze se týká dílčí škála nástroje orientovaná na environmentálně odpovědné jednání.

Metodologie v ČJ

Studie se zúčastnilo 13 škol na Slovensku. Sběr dat proběhl na jaře roku 2019. Respondenty byli žáci 6. až 9. ročníků úrovně ISCED 2 (N = 958). Výzkumná otázka: Jak silný je vztah mezi proměnnými (profilace školy, ročník, pohlaví, volnočasové aktivity) a konativní dimenzí environmentální gramotnosti žáků ISCED 2 na Slovensku? Zjišťována byla reliabilita nástroje koeficientem Cronbachova α . Síla vztahu environmentální profilace školy a pohlaví byla testována pomocí dvouvýběrového t-testu, ročníku a volnočasových aktivit pomocí korelační analýzy, ANOVy, a vícenásobné regrese.

Závěry v ČJ

Reliabilita dosahovala hodnoty $\alpha = 0,80$. Byl prokázán signifikantní vztah mezi jednáním a postoji ($\rho = 0,69$) a senzitivitou ($\rho = 0,58$). U všech proměnných se vztah ke konativní dimenzi projevil jako významný. Environmentální profilace se neukázala jako zásadní pro environmentálně odpovědné jednání. V případě pohlaví dosahovaly vyšších hodnot dívky. U ročníku byl vztah zaznamenán jako nepřímě úměrný. Z volnočasových aktivit se ukázal pozitivní vztah mezi jednáním a pobytem v přírodě, naopak negativní u ICT. Volnočasové aktivity, pohlaví a ročník lze považovat za významné determinanty jednání.

Souhrn příspěvku v AJ

The conative dimension of environmental literacy is represented by responsibility environmental behavior (REB). A quantitative questionnaire was used at the behavior testing of Slovak pupils at ISCED level 2. Studied sample consisted of pupils from 13 Slovak schools (N = 958). Data were collected in spring 2019. Statistical methods were used for data analysis, e.g. Two Sample t-test, ANOVA, correlations. The reliability reached $\alpha = 0.80$. A statistically significant relationship to the conative dimension was identified for all variables. The environmental profiling of schools did not prove essential for REB. In the case of gender, girls reached higher values. The grade showed negative relationship towards the conative dimension. Among leisure activities, there was a significant positive connection between the conative dimension and outdoor activities, while a negative relationship was recorded in ICT. Leisure activities, gender and age can be considered as relevant determinants REB.

Bibliografie

- AERA, APA & NCME. (2014). *Standards for Educational and Psychological Testing*. Washington, DC: American Educational Research Association.
- NAAEE (2019). *K-12 Environmental Education: Guidelines for Excellence Executive Summary*. Washington: NAAEE. 16 s.
- Svobodová, S., & Chvál, M. (2019). *The Pilot Verification of the Authoring Research Tool for the Comprehensive Measurement of Environmental Literacy of ISCED Level 2 Pupils in the Czech Republic*. In INTED2019 Proceedings: 1947-1958.